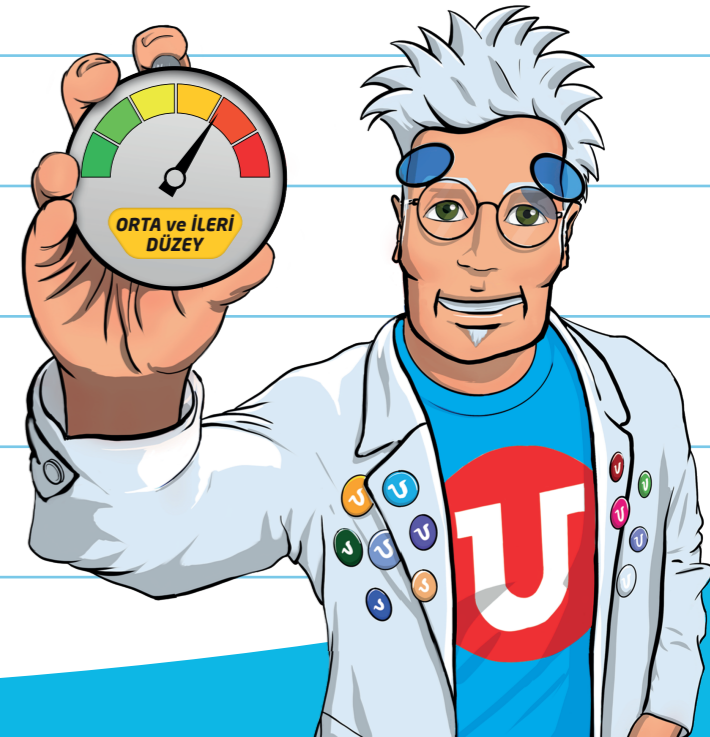

9. Sınıf Orta ve İleri Düzey Tarih Soru Bankası

Orta Asya'da İlk Türk İzleri

OSMAN SARI

ORTA ASYA'DA İLK TÜRK İZLERİ

TÜRK ADININ ORTAYA ÇIKIŞI

COĞRAFİ AD OLARAK TÜRKİYE

ORTA ASYANIN İLK MEDENİYET MERKEZLERİ

TÜRK ADININ ORTAYA ÇIKIŞI

Türk adın ilk kez Çin kaynaklarında **Tu kie** olarak yer almıştır.

Türk kelimesi ile ilk kez Kök Türkler'de kullanılmıştır.

Siyasi ad olarak ilk kez Kök Türk Devleti'ni tanımlamak için kullanılmıştır.

Türk adı ilk kez bir belgede Orhun Kitabelerinde kullanılmıştır.

TÜRK ADININ ANLAMI

Uygur
Kaynakları

Güçlü
Kuvvetli

YAYIN

TÜRK ADININ ANLAMI

Uygur
Kaynakları

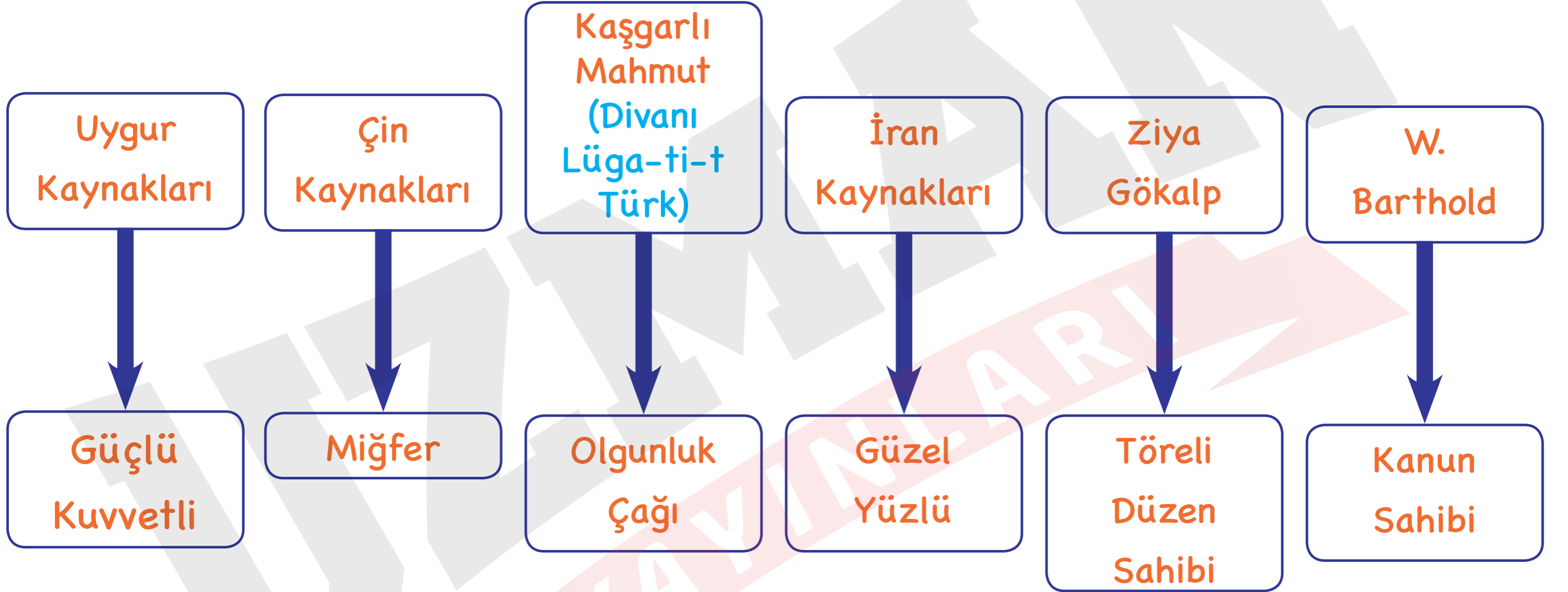
Çin
Kaynakları

Güçlü
Kuvvetli

Miğfer

TÜRK ADININ ANLAMI

COĞRAFİ AD OLARAK TÜRKİYE

İlk kez VI. yüzyılda "Orta Asya" için Türkiye

IX ve X. yüzyıllarda "Volga'dan, Orta Avrupa'ya kadar" uzanan sahaya Türkiye

Bizans Kaynakları

Bizans ve Avrupa Kaynakları

Avrupa Kaynakları

Avrupa Kaynakları

COĞRAFI AD OLARAK TÜRKİYE

Bizans Kaynakları

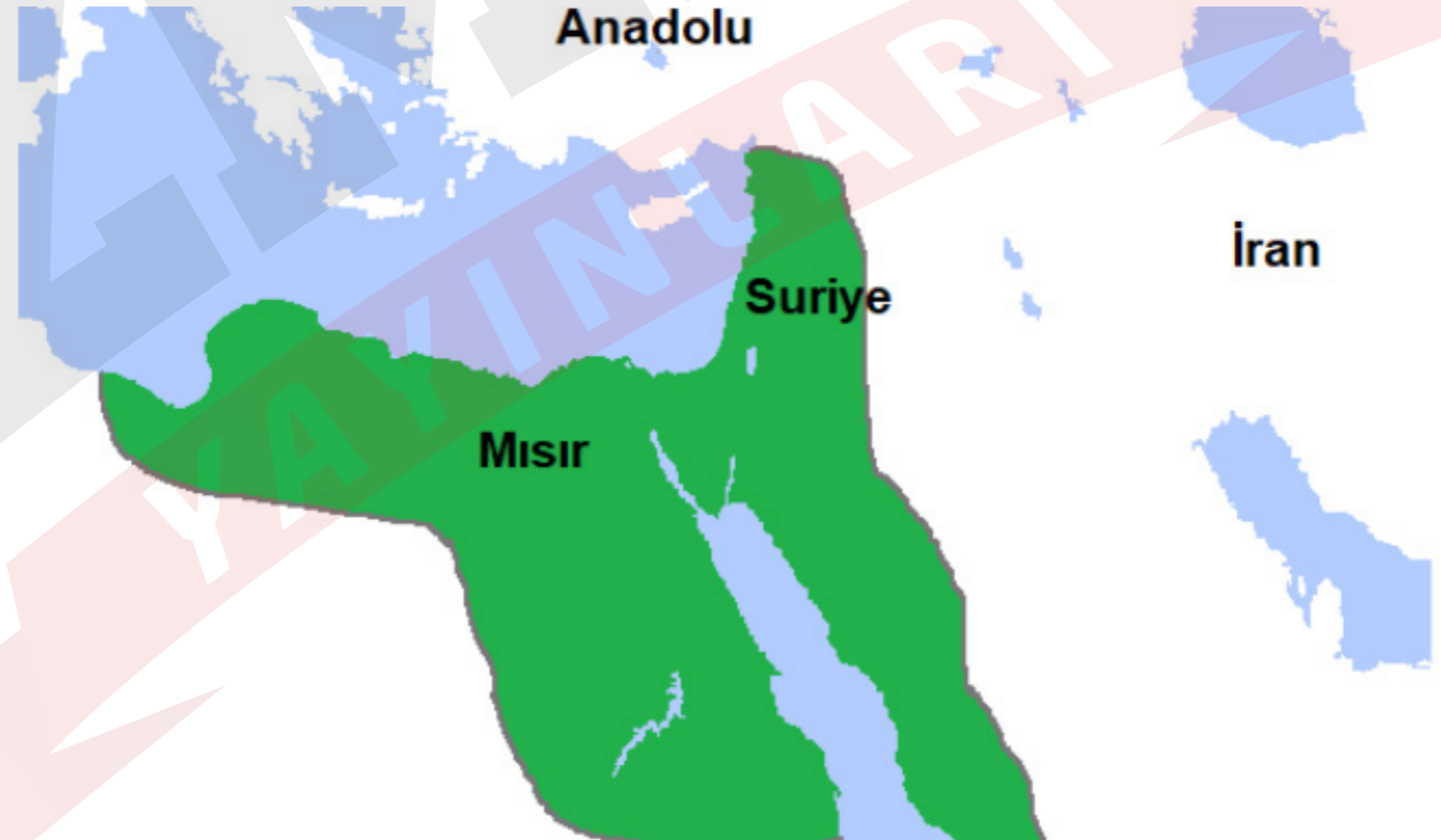
İlk kez VI. yüzyılda "Orta Asya" için Türkiye
IX ve X. yüzyıllarda "Volga'dan, Orta Avrupa'ya kadar"
uzanan sahaya Türkiye

Bizans ve Avrupa
Kaynakları

XI-XIII. yüzyıllarda Mısır ve Suriye'ye Türkiye

Avrupa
Kaynakları

Avrupa
Kaynakları

COĞRAFI AD OLARAK TÜRKİYE

Bizans Kaynakları

Bizans ve Avrupa Kaynakları

Avrupa Kaynakları

Avrupa Kaynakları

XII. yüzyıldan itibaren "Anadolu" için Türkiye

XV. yüzyıldan itibaren "Balkanlar" için Türkiye

Türkler'in Anayurdunun Sınırları

Batıda Hazar Denizi'nden

Doğuda Kingan Dağları'na,

Kuzeyde Altay Dağları ve Baykal Gölü'nden

Günayde Hindikuş ve Karanlık Dağlar

ORTA ASYA NIN İLK MEDENİYET MERKEZLERİ

Anav
Kelteminar
Afanasyevo

Andronova
Karasuk
Tagar

Anav Kültürü (MÖ 4000-MÖ 1000)

- Türkmenistan-Hazar Gölü yakınlarında
- Yapılan kazılarda ortaya çıkan seramik örneklerinin, bozkır (yarı göçebe) kökenli bir halka, özellikle de Türklere ait olduğu düşünülmektedir.
- Türk kültürünün önemli bir unsuru olan at, ilk defa bu kültürde görülmüştür. Orta Asya'nın en eski kültürüdür.

Afenesyevo Kùltürü (MÖ 2500-MÖ 1700)

- Türklere ait en eski kùltür bölgesi olarak kabul edilmektedir. Çakmak taşından ok uçları, bıçaklar, kemik iğneler, bakır eşyalar, basit çömlekler bu kùltürün belli başlı eserleridir.

Andronova Kültürü (MÖ 1700-MÖ 1200)

- Yenisey yakınlarındaki Andronova yerleşiminden alır.
- Afanesyevo kültürünün daha geniş bir alana yayılmış ve gelişmiş şeklidir.
- Afanesyevo ve Andronova kültürü, Ön Türkler yani Türklerin ataları tarafından meydana getirilmiştir.

Karasuk Kültürü (MÖ 1200-MÖ 700)

- Karasuk Nehri'nden adını alır.
- Bu kültürün en önemli özelliği, dünyanın pek çok bölgesine göre demiri daha erken işlemeye başlamasıdır.
- İskit kültürünü oluşturan atlı-göçebe kültürünün Orta Asya'ya yayılmasını sağlamışlardır.

Tagar Kültürü (MÖ 700-MÖ 300)

- Tagar kültürü, kendinden önceki Türk kültürlerinin bir sentezi ve gelişmiş şeklidir.
- Bölgenin adından dolayı burada yaşayan insanlara Altaylılar denilmeye başlanmıştır.

Pazırık Kurganı (MÖ 200-MÖ 500)

- Halı ve küçük el sanatlarının örneklerinin bulunduğu Pazırık Kurganında ele geçirilen objeler ve eserler, Altay'ın altın dağları bölgesinde UNESCO Dünya Mirası Bölgelerinden birisidir.
- Bulunan eserler arasında en değerlilerinden biri olan boyu 200, eni 189 cm, kalınlığı 2 mm olan bu Pazırık Halısıdır. her 10 santimetre karede 36.000 düğüm bulunmaktadır. Dünyanın en eski halısı olarak kabul edilir.

Esik Kurganı ve Altın Elbiseli Adam (İskitliler)

- Kurgandan çıkarılan bir de belli bir kısmı kırılmış gümüş bir kadeh vardır. Kadehin üzerinde Göktürk harflerine benzeyen 24 harften oluşan bir metin yazılmıştı.
- Bazı araştırmacılar bu yazıyı "Tigin 23'ünde öldü. Esik halkının başı sağ olsun." şeklinde okumuştur.
- Her ne kadar bahsi geçen yazının Türkçe olup olmadığı konusunda kesin karara varılmamışsa da, Türkçe olması durumunda Türk yazı dilinin, ya da diğer bir deyişle Göktürkçe'nin geçmişinin miladın öncesine kadar dayanağının kanıtı olabilir.

Bu merkezlerde yapılan kazılar Türkler'in,

- Tarım ve hayvancılık**
- Madenin işlenmesi (bakır-demir-altın)**
- Atın evcilleştirilmesi**
- Tekerlekli arabaların yapılması**
- Halıcılık gibi faaliyetlerde**
bulduklarını kanıtlanmıştır.

Örnek:

Türkiye kelimesine coğrafi bir bölgenin adı olarak ilk kez Bizans kaynaklarında rastlanmıştır.

Bizans aşağıdaki bölgelerden hangisi için bu nitelemeyi kullanmıştır?

- A) Orta Asya
- B) Anadolu
- C) Mezopotamya
- D) Batı Avrupa
- E) Sibirya

Örnek:

“Türk” adından ilk olarak aşağıdaki metinlerden hangisinde bahsedilmiştir?

- A) Kök Türk Kitabeleri'nde
- B) Rus kroniklerinde
- C) Fars belgelerinde
- D) Çin yıllıklarında
- E) Karabalgasun Yazıtlarında

YAYINLARI

Örnek:

Orta Asya'nın en eski kültürü olan Anav'da yapılan kazılarda tuğladan evler yapıldığı, koyun, keçi, sığır ve deve gibi hayvanların beslendiği görülmüştür.

Yalnız bu bilgiler;

- I. yerleşik hayata geçildiği,
- II. ticari hayatın geliştiği,
- III. hayvancılıkla uğraşıldığı

yargılarından hangilerini kanıtlar?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

E) II ve III

Örnek:

Orta Asya'da MÖ 3000 - MÖ 1700 yıllarına ait Afanesyova kültür bölgesinde yapılan kazılarda; çakmak taşından ok uçlarına, kemikten yapılmış iğnelere, içinde tahıl ürünlerinin bulunduğu bakırdan yapılmış saklama kaplarının yanı sıra, koyun ve at gibi hayvanların kemiklerine ve at koşumlarına rastlanmıştır.

Bu bilgiye göre Afanesyova kültür bölgesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Eşya yapımında madenlerden yararlanıldığına
- B) Ateşin denetim altına alındığına
- C) Tahıl ürünlerini tanıdıklarına
- D) Hayvancılıkla uğraşıldığına
- E) Tarihi devirlere geçtiklerine